

Kehollisuus – häpeä – vammainen nainen

Pirkko Justander

Vammaisten naisten valtakunnallinen yhdistys

Rusetti ry

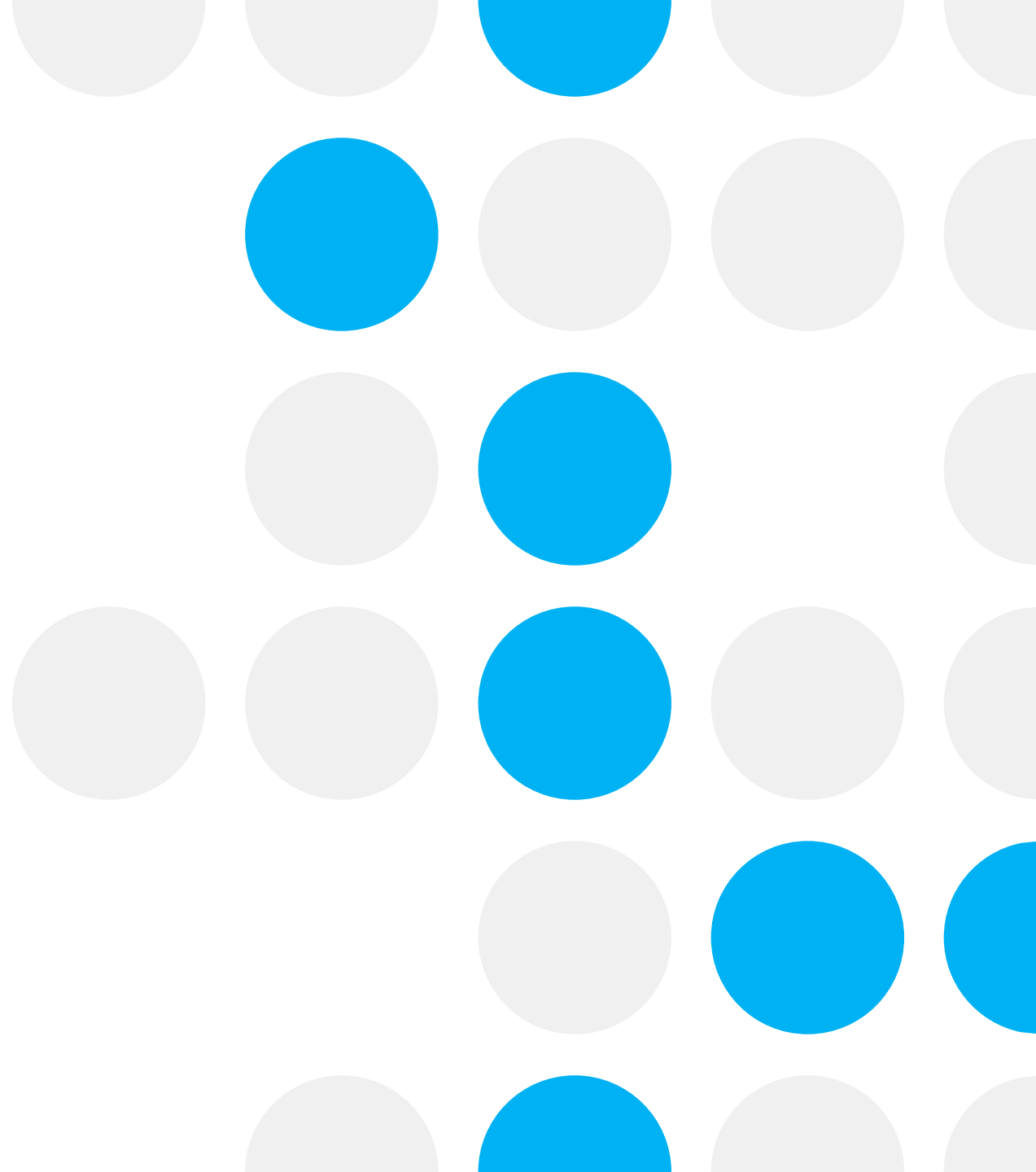

Mistä häpeä johtuu?

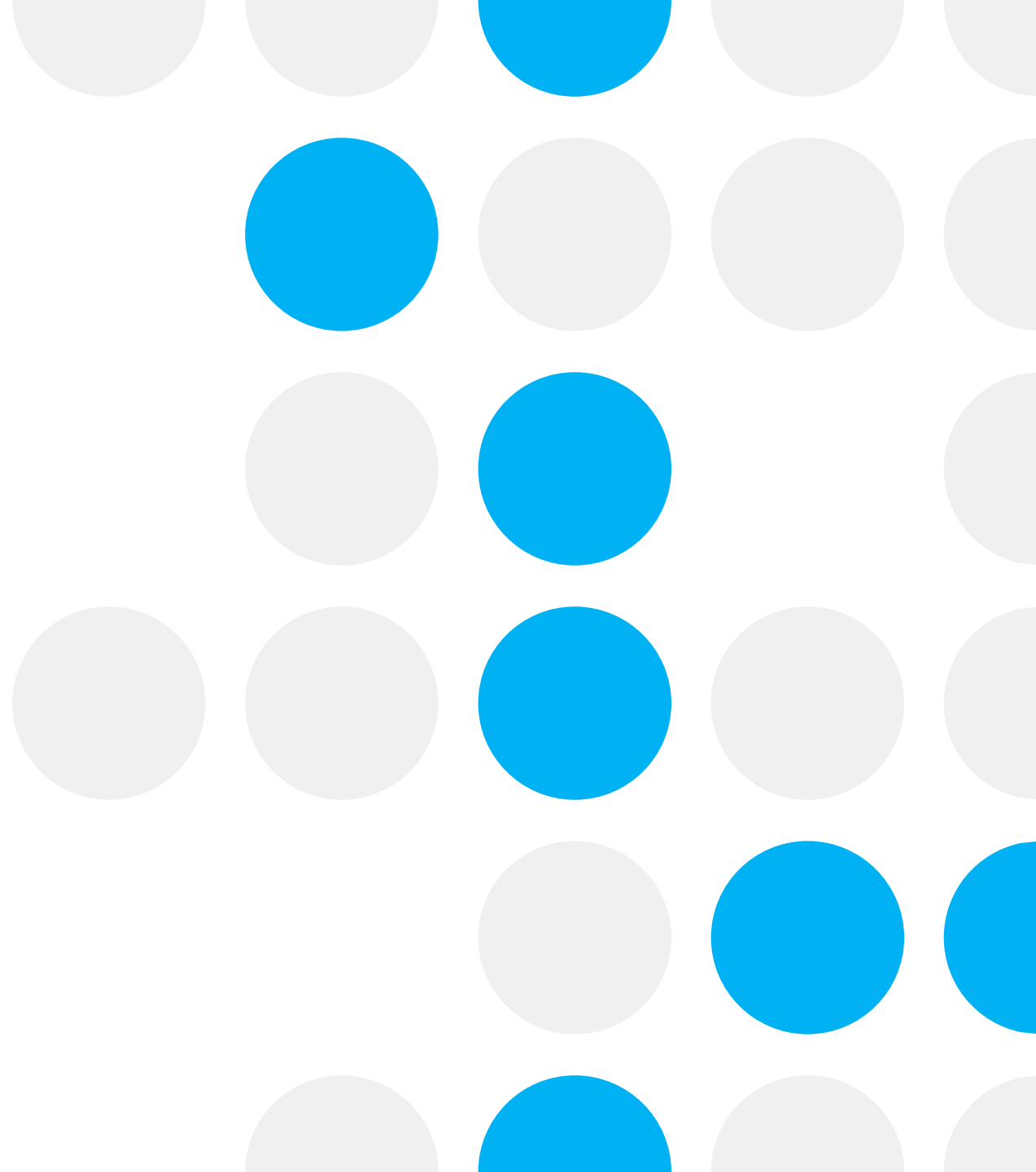
Naisen vartalo on kautta vuosisatojen ollut arvostelun kohde. Ihanne on vaihdellut Rubensin runsaista muodoista langanlaihoihin Twiggyihin. Tytöt ja naiset on opetettu muokkaamaan vartaloaan muotivirtausten mukaisiksi

- ja voi häntä, joka niitä kriteereitä ei täytä! Seurauksena voi olla häpeä tai vähintään ulkopuolisuuden tunne.

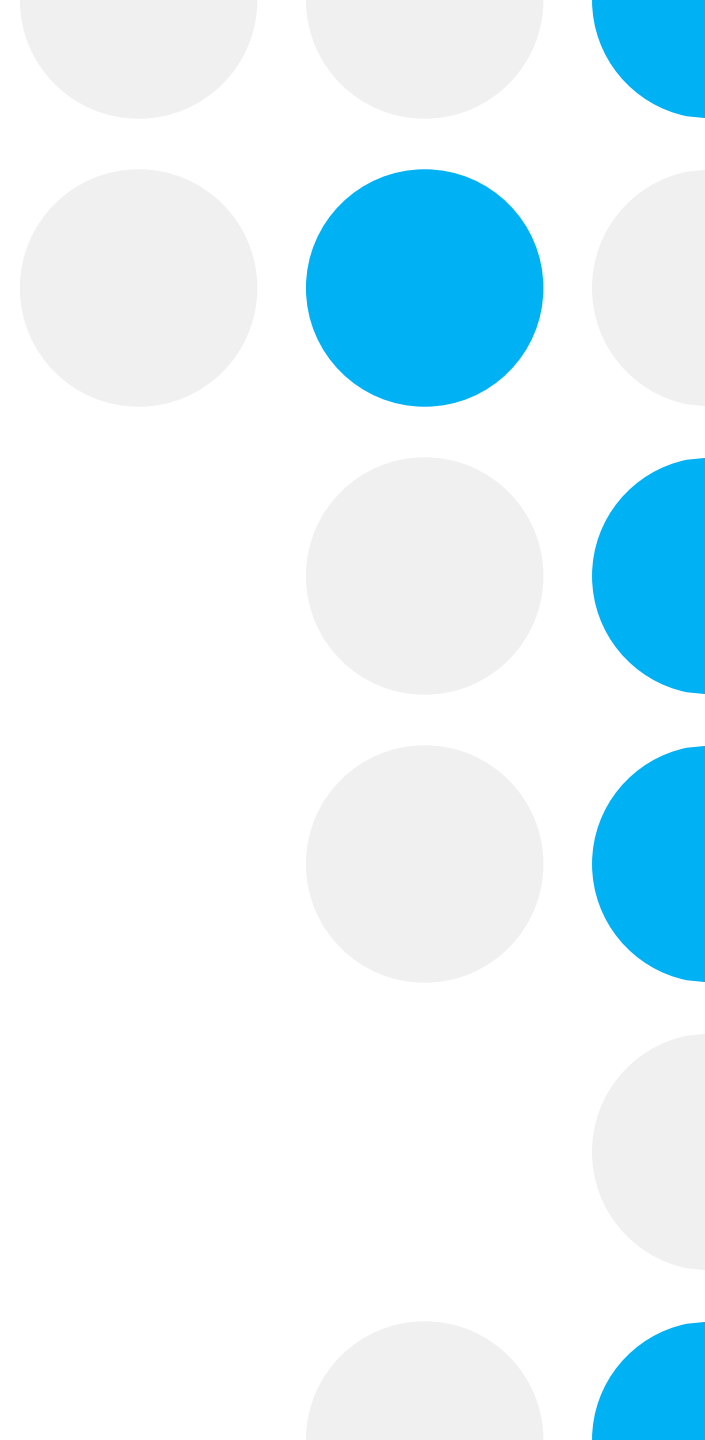
Vammaisen tytön ja naisen keho ja siihen liittyvä häpeä sisältävät edellisten lisäksi tekijöitä, joita vammattomilla naisilla ei ole.

Ylimääräisiä painolasteja

Kehoni ei ole minun

- Valitettavasti vammaisen tytön ja naisen keho on yhteiskunnan silmissä ensisijaisesti altistettu erilaisille lääketieteellisille toimenpiteille tai palvelutarpeiden arvioinneille, jotka pääsääntöisesti tehdään esimerkiksi häveliäisyys huomioimatta.
 - –Me olemme sokeita niille elimille, puuskahti eräs johtaja minulle ja lisäsi siihen, että asuyksikkö voi pahimmassa tapauksessa joutua ottamaan vastaan työsyRJintäepäilyn, jos en suostu menemään miespuolisen avustajan kanssa wc:hen, vaikka asiasta on olemassa vastakkainen apulaisoikeuskanslerin kannanotto
-

...jatkuvasti, toistuvasti aina ja ikuisesti...

- Palvelujen hakemisen vaatimukseen liittyy myös oman kehon toiminnallisuuden mahdollisimman kielteinen kuvaaminen niin omassa hakemuksissa kuin sitä täydentävässä lääkärintodistuksessa. Samoja palveluja ja tukitoimia pitää hakea vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen, loputtomasti. Ennestäänkin erilaisen kehon toistuva kirjallinen kuvaaminen mahdollisimman negatiivisessa valossa heikentää ilman muuta body imagea. Samoja palveluja pitää myös hakea vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen.
-

Et kelpaa-kasvatus

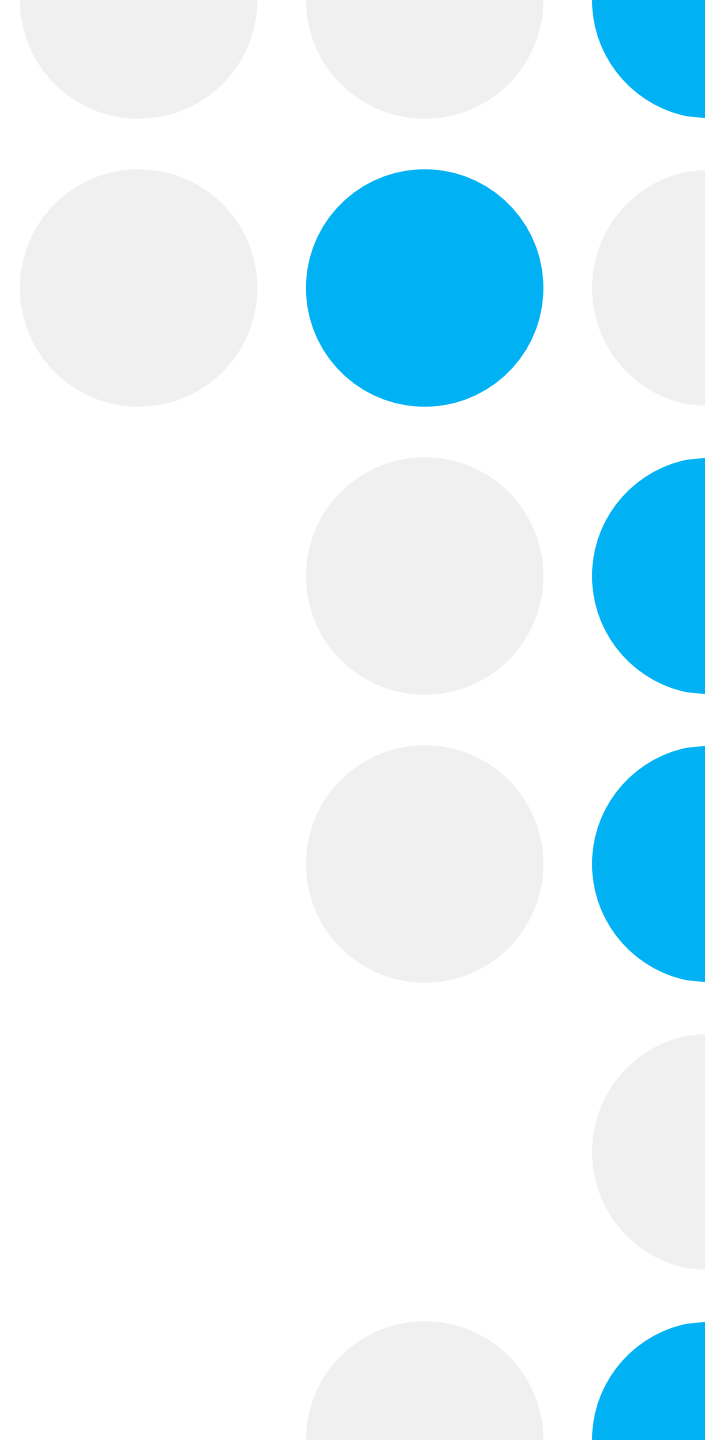
- Vammaista tyttöä myös kasvatetaan ja vammaista naista kannustetaan elämään ilman parisuhdetta.
 - Et kelpaa-kasvatuksesta seuraa vähintäänkin hämmennys, silloin kun –eikä jos– joku osoittaa aitoa kiinnostusta naisena, eikä pelkästään ystävänä.
 - Vähättelystä voi pahimmillaan seurata niin suurta häpeän ja riittämättömyyden tunnetta, että naisen elämä jää kokonaan elämättä tai sitten hän lähtee, ilman mitään seulaa, kenenkä hyvänsä kelkkaan.
-

Väkivallalle altistuminen

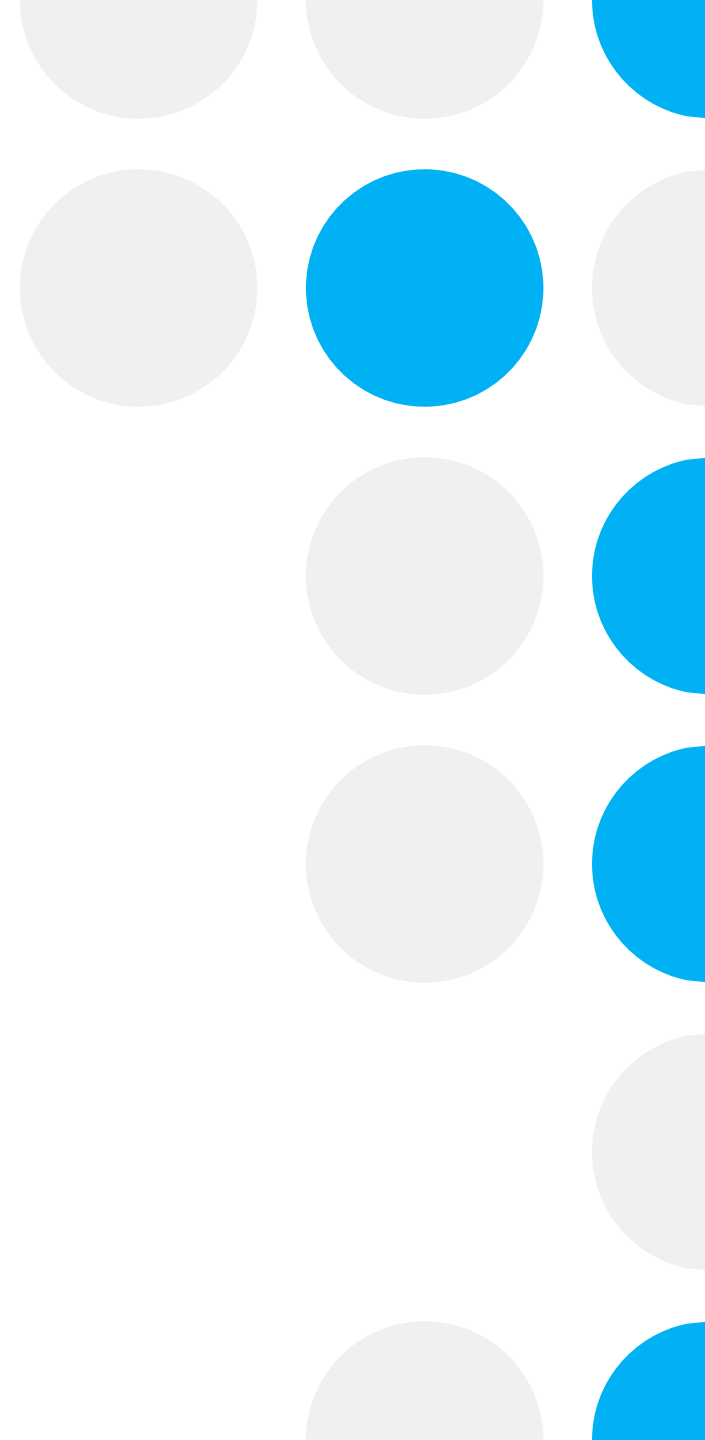
Vammaisen naisen alttius kohdata väkivaltaa tai sen uhkaa on 2-4 kertaa yleisempää kuin muilla naisilla!

- Esimerkki: Kehoni on aina ollut ulkopuolisten ihmisten toimenpiteiden ja tarkkailun alla ja minä olen tottunut siihen. En välttämättä edes rekisteröi epäasiallista koskettelua tai kohtelua, joten auttaja voi kätkeä niitä lääketieteellisiin toimenpiteisiin tai arjen avustamistilanteisiin.
 - THL:n vuonna 2013 julkaisemassa vammaisten naisten väkivaltaa käsittelevässä oppaassa on kokemuksia siitä kuinka vammaisen naisen vasta myöhemmällä iällä tunnistaa auttajan tekemän kaltoinkohtelun.
-

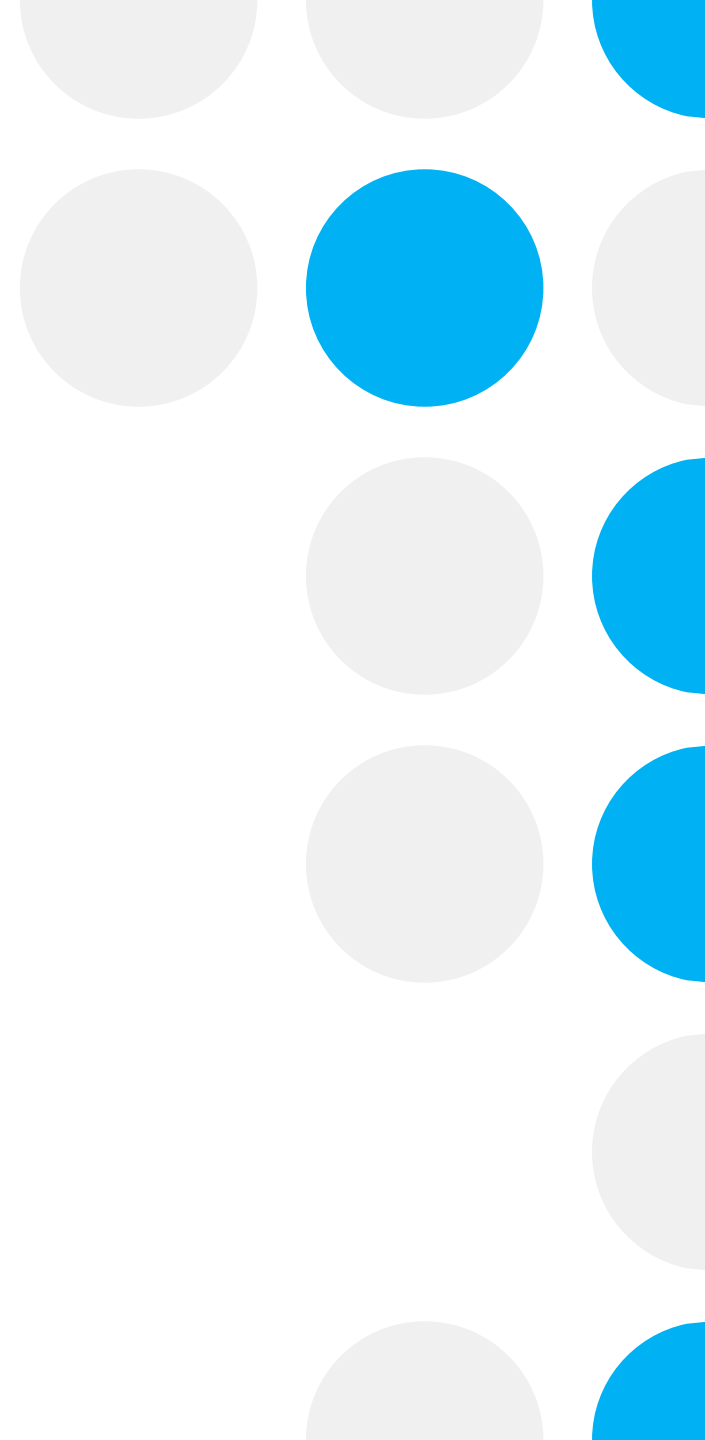
Elokuvien esimerkit

- Hyviä esikuvia vaikkapa elokuvateollisuuden piirissä on harvassa.
 - Yleensä vammaisen nainen joko kuolee tai paranee.
 - Mutta onneksi hyviä roolimallejakin löytyy. Olga Temonen pararatsastajana tosielämään perustuvassa elokuvassa **Aika, jonka sain** todellakin räjäyttää pankin.
-

Aina ei onnistuta!

- Suomessa osataan yleensä olla sensitiivisiä vähemmistöjen habitusta kohtaan. Mikään naisryhmä ei tänä päivänä voisi kulkea kiertueella, jossa yksi valkoisista esiintyjistä kekkaloisi kaislahameessa, naama mustattuna laulamassa jazzia. Kukaan ei nauraisi. Luultavasti kiertueet loppuisivat siihen paikkaan.
 - Valitettavasti vammaisen naisen keho ei ole yhdenvertaisesti komedian nimissä tehdyttä kehopilkalta suojassa.
-

Eikä ylilyönteihin puututa!

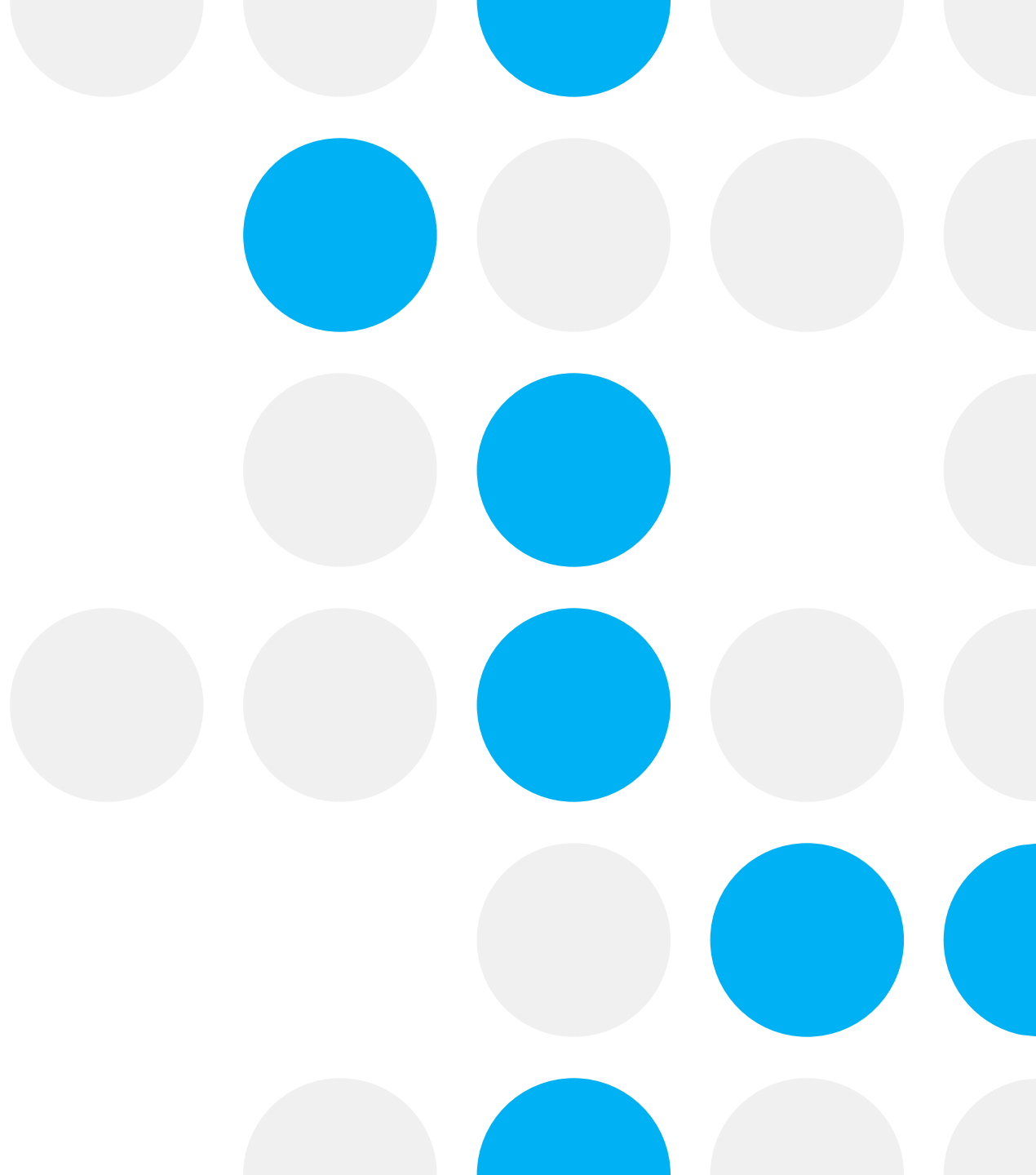
- **Kaikki äitini, kaikki tyttäreni** –näytelmässä Miitta Sorvali on jo vuosia naurattanut yleisöä kyttyräselkäisenä nilkuttajana, vaikka nilkuttaminen ei mitenkään kuulu näytelmän juoneen, onpahan vain bonusta yleisön huvittamiseksi. Olen ollut itse todistamassa katsomossa, kuinka kyttyräselkä, joka minulla itsellenikin on, sai aikaan oikein kunnan naurunremahduksen.
 - Lisäksi Sorvalin hupihahmoksi tarkoitettu, **Mervi Kosonen** <https://www.youtube.com/watch?v=j6fbDyNxDRQ>, vaikeasti puhe- ja liikuntavammainen nainen, on toistakymmentä vuotta ollut Youtubessa kaikkien nähtävillä.
-

**Ehkä surullisinta tässä on, että
nainen tekee noin toiselle naiselle!**

VailliNaisesta kokoNaiseksi !

Miten tästä kaikesta voi
muka selvittää kokonaiseksi
naiseksi?

Miten voittaa häpeä?

- Avain häpeän voittamiseksi, tai ainakin sen hillitsemiseksi, on mielestäni naisena voimaantuminen ja kannustavat roolimallit.
 - Itse kuljin pitkän tien kautta. Ensin voimaannuin vammaisena ihmisenä, sitten vammaisena naisena, kunnes lopulta tajusin, että sukupuoli, sukupuolen ilmaisu ja seksuaalisuus kuuluvat kaikille.
 - Ymmärsin siis ottaa vammaisen-sanan pois naisena voimaantumisesta. Kaikki naiseksi itsensä kokevat tarvitsevat naisena voimaantumista, mutta kaikki naiset eivät ole vammaisia.
-

Naiselta naiselle

- Naisena voimaantumiseen minä tarvitsen koko naisliikettä ja vertaisia, joiden kanssa vaihtaa ajatuksia.
 - Vammaisten naisten valtakunnallinen yhdistys Ruseti ry on minun henkinen kotini vammaisena naisena.
 - Tänä talvena olin mukana Naistenkartanon Mini-NOVAT ryhmässä, mikä oli suorastaan vavisuttavan hyvä kokemus. Lämmin suositus meille naisille!
 - Olen toiminut aika kauan Naisten Linjalla vapaaehtoisena puhelinpäivystäjänä. Väkivaltaa koskevilla puheluilla tulee usein esiin naisen kehoon ja ulkonäköön kohdistuva pilkka, jota väkivallantekijä käyttää aseenaan.
 - Naisen kehosta löytyy siis aina vikaa ja puutteita, oli naisella vamma tai ei, silloin kun pilkkaaja siitä hyötyy. Luultavasti mikään muu ei vaimenna naista yhtä tehokkaasti kuin ulkonäön ja kehon kautta nostatettu häpeä! Nämä asiat on hyvä tietää ja tiedostaa, ettei hätäisesti ja ihan turhaan antautuisi vammaisen vartalon erilaisuudesta kumpuavan häpeän vietäväksi.
-

Kehopositiivisyys ja kehorauha

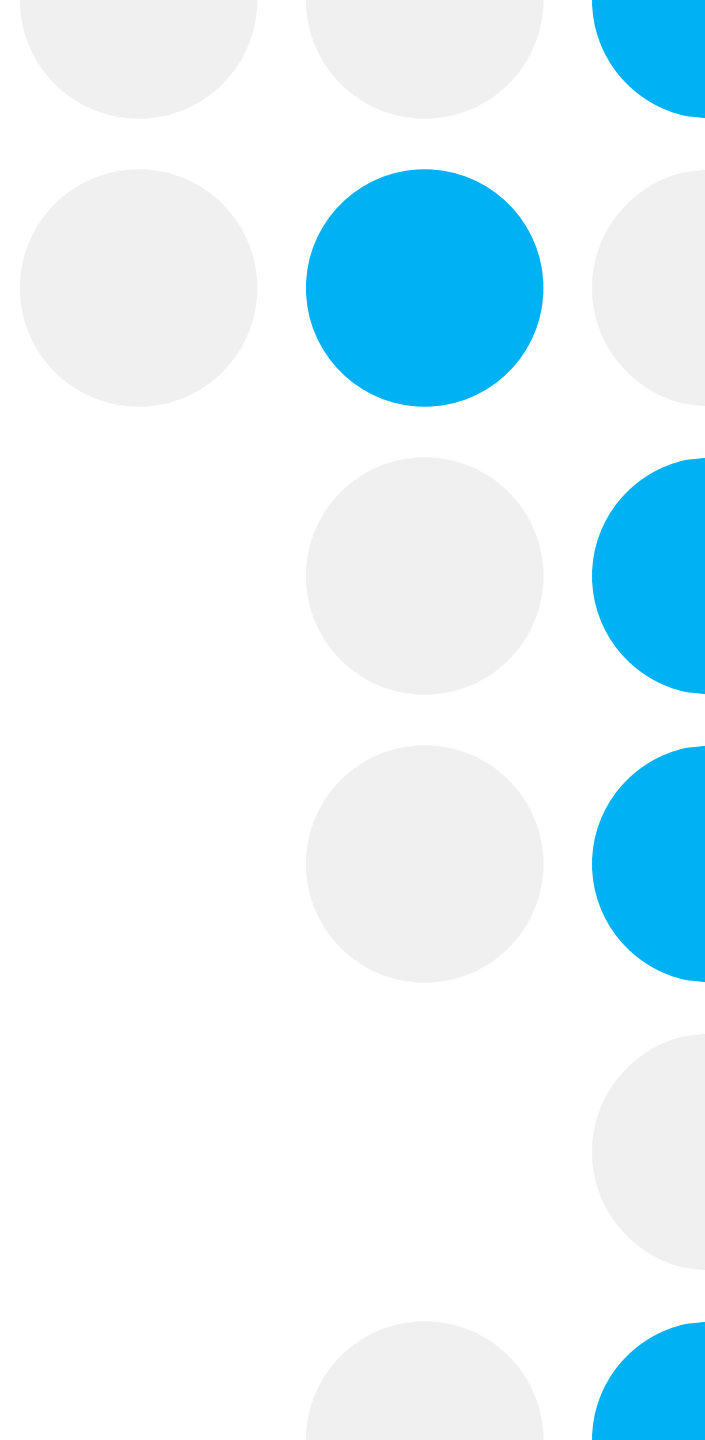
- Olen erittäin iloinen myös kehopositiivisuudesta, jonka pääsanoma on, ettei kenenkään kehoja saa enää arvostella.
 - Idean jalkauttaminen päiväkodista vanhusten kerhoon toisi merkittävää kehorauhaa kaikenlaisille ihmisille.
-

Voimaannuttava kehorohkaisu

- Amu Urhonen kirjoittaa Uskalla olla -oppaassa:

”Vammaisessa vartalossa on paljon hyvää, toimivaa ja arvokasta. Vammaisuutta voi tarkastella ihmisen ominaisuutena lataamatta siihen turhan kielteisiä mielleyhtymiä. Jokainen vartalo voi tarjota suurta nautintoa.”

Kiitos!

